

Bruxelles, 26 iunie 2023
(OR. en)

11057/23

COAFR 220
CFSP/PESC 924
CSDP/PSDC 514
DEVGEN 129
COHAFA 73
COHOM 148

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Delegațiile
Subiect:	Concluziile Consiliului privind Somalia

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor Concluziile Consiliului privind Somalia, astfel cum au fost aprobate în cadrul celei de a 3961-a reuniuni a Consiliului, care a avut loc la 26 iunie 2023.

Somalia**Concluziile Consiliului**

1. Uniunea Europeană (UE) și statele sale membre salută progresele semnificative înregistrate în Somalia de la preluarea mandatului de către președintele Hassan Sheikh Mohamud în mai 2022. UE felicită guvernul federal al Somaliei pentru eforturile sale de a construi o Somalie stabilă și pașnică astfel încât tranziția în materie de securitate să fie încununată de succes, în conformitate cu mandatul cuprins în rezoluțiile 2628 și 2670 ale Consiliului de Securitate al ONU, precum și pentru agenda sa ambițioasă de reformă, inclusiv pentru angajamentul său de a asigura o reconciliere amplă și reforme macroeconomice. UE salută totodată angajamentul guvernului federal al Somaliei față de Carta Organizației Națiunilor Unite și față de ordinea internațională bazată pe norme.
2. UE manifestă o prețuire profundă pentru parteneriatul de lungă durată cu Somalia și dialogul politic consolidat cu guvernul federal al Somaliei, care a condus la aprobarea „Foi de parcurs operaționale comune UE-Somalia – o mobilizare ținută reînnoită” (denumită în continuare „foaia de parcurs”). Foaia de parcurs urmărește creșterea eficienței și a eficacității cooperării strategice dintre UE și Somalia, axându-se pe stabilirea unor jaloane bine definite pentru domeniile prioritare care derivă din agenda de reformă a guvernului federal al Somaliei, și anume politica favorabilă incluziunii și democratizarea, drepturile omului, securitatea și stabilizarea, precum și creșterea socioeconomică. Parteneriatul și cooperarea dintre Somalia și UE se bazează pe valori și principii comune, pe responsabilizarea și avantajele reciproce, pe transparență și responsabilitate, precum și pe o puternică implicare a Somaliei și pe obținerea de rezultate. Acestea vor fi esențiale pentru consolidarea progreselor în ceea ce privește reformele și vor orienta totodată sprijinul UE. UE așteaptă cu interes punerea în aplicare operațională a acestei foi de parcurs de către cele două părți.

3. UE este principalul partener de lungă durată al Somaliei, având contribuții semnificative în valoare de peste 4,3 miliarde EUR ¹ începând din 2009, inclusiv 2,5 miliarde EUR oferite Uniunii Africane (UA) și, mai recent, armatei naționale somaleze și mobilizate prin Instrumentul financiar pentru pace în Africa și prin Instrumentul european pentru pace (IEP). Această susținere s-a bazat și se va baza în continuare pe abordarea integrată a UE care urmărește să sprijine pacea, stabilitatea și dezvoltarea, precum și să răspundă nevoilor umanitare. UE încurajează Somalia să continue să avanseze în punerea în aplicare a domeniilor prioritare ale foii de parcurs și se angajează să sprijine în continuare aceste eforturi.
4. UE salută angajamentul somalez față de reformele politice care urmăresc construcția statală, reconcilierea și organizarea de alegeri democratice la toate nivelurile. UE laudă progresele realizate de guvernul federal al Somaliei împreună cu statele membre federale în cadrul Consiliului Consultativ Național (CCN). Nu fără a recunoaște progresele înregistrate până în prezent, UE subliniază importanța definitivării Constituției prin codificarea necesară a acordurilor la care s-a ajuns în cadrul CCN, inclusiv a celor privind democratizarea și principiul reprezentării egale, instituirea Curții Constituționale și constituirea Comisiei Naționale Independente pentru Drepturile Omului. UE salută implicarea activă a președintelui Hassan Sheikh Mohamud în stabilirea unui dialog cu președinții statelor membre federale, încurajând continuarea contactelor dintre guvernul federal al Somaliei și statele membre federale și pledând pentru o contribuție constructivă a acestora din urmă la procesul de construcție statală. UE subliniază, de asemenea, că este important ca procesele de consolidare a păcii și de dezvoltare de la nivel local, regional și național să fie favorabile incluziunii și transparente. UE salută angajamentul guvernului federal al Somaliei de a asigura participarea deplină, egală și autentică a femeilor, a tinerilor, a clanurilor minoritare și a persoanelor care aparțin altor grupuri marginalizate.

¹ Această cifră nu include angajamentele bilaterale ale statelor membre.

5. Pe măsură ce situația se îmbunătățește în domeniul politic, al securității și socioeconomic, UE subliniază că este important ca Somalia să continue progresele în ceea ce privește buna guvernare, statul de drept, lupta împotriva corupției și a impunității și egalitatea de gen, precum și promovarea și protecția drepturilor omului, inclusiv a libertăților politice, cum ar fi libertatea de exprimare. Toate acestea sunt pietre de temelie esențiale pentru o dezvoltare favorabilă incluziunii și pentru o pace durabilă. În acest sens, UE salută angajamentele asumate de guvernul federal al Somaliei de a-și respecta obligațiile și încurajează promovarea legislației relevante, cum ar fi legile privind mutilarea genitală a femeilor și infracțiunile sexuale, în conformitate cu dreptul internațional al drepturilor omului. UE este pregătită să sprijine continuarea progreselor cu privire la aceste chestiuni.
6. UE își reafirmă angajamentul și sprijinul față de guvernul federal al Somaliei și față de poporul somalez în lupta lor împotriva Al-Shabaab. Uniunea aduce un omagiu enormelor sacrificii făcute de bărbații și femeile somaleze, precum și serviciilor și sacrificiului Misiunii Uniunii Africane în Somalia/Misiunii de tranziție a Uniunii Africane în Somalia (AMISOM/ATMIS) și ale țărilor care au contribuit cu trupe la campania împotriva Al-Shabaab cu ocazia misiunilor succesive conduse de UA. UE ia act de avântul înregistrat de tripla ofensivă (militară, financiară și ideologică) și îl încurajează. UE solicită UA/ATMIS și Somaliei să își consolideze cooperarea în sprijinul tranziției în materie de securitate a Somaliei, inclusiv în contextul operațiilor în curs de desfășurare conduse de Somalia împotriva Al-Shabaab. În acest sens, UE salută rolul statelor din prima linie a luptelor și sprijinul din partea țărilor care contribuie cu trupe. În contextul desfășurării operațiilor militare, UE amintește că toți actorii trebuie să respecte dreptul internațional umanitar și principiile fundamentale ale precauției și distincției pentru a asigura protecția populației civile și trebuie să faciliteze accesul sigur și neîngrădit la persoanele care au nevoie de ajutor, oriunde s-ar afla acestea.

7. UE subliniază că este important să se asigure stabilitatea teritoriilor eliberate și salută elaborarea de către guvernul federal al Somaliei a unei strategii naționale de stabilizare, în cadrul unei abordări la nivelul întregii administrații. Pentru a sprijini pacea și stabilitatea durabile în zonele recent eliberate, este esențial să se abordeze cauzele profunde ale instabilității, să se combine activitățile de consolidare a păcii și de reconciliere și să se ofere poporului somalez protecție, justiție și servicii de bază, cum ar fi sănătatea și educația. UE subliniază, de asemenea, importanța abordării legăturilor dintre securitate și aspectele climatice în cadrul eforturilor de stabilizare. UE este pregătită să sprijine eforturile guvernului federal al Somaliei și pe cele ale statelor membre federale.
8. UE salută măsurile luate în direcția conceperii unei arhitecturi de securitate naționale care să contribuie la un sector de securitate mai responsabil, mai ușor de tras la răspundere, mai integrat și mai eficace. UE solicită implementarea arhitecturii sub conducerea Somaliei și conform viziunii acesteia, cu scopul de a construi forțe de securitate somaleze capabile, eficace și eficiente, cu structuri solide de comandă și control, de supraveghere civilă, de tragere la răspundere și de guvernanță. UE amintește obiectivul convenit de comun acord ca Somalia să preia responsabilitatea pentru propria sa securitate, susținută de un cadru juridic și constituțional solid. UE recunoaște angajamentul guvernului federal somalez de a constitui forțe suplimentare și de a spori capacitatea acestora și încurajează continuarea eforturilor pentru a se asigura o tranziție lină în materie de securitate.
9. UE se angajează să sprijine tranziția în materie de securitate din Somalia și subliniază decizia sa de a spori treptat susținerea acordată armatei naționale somaleze în perioada 2023-2024. De asemenea, Uniunea va adapta și mai mult instrumentele UE axate pe securitate, inclusiv misiunile PSAC (EUCAP, EUTM) și operația ATALANTA, pentru a sprijini arhitectura de securitate somaleză și punerea în aplicare multilaterală a foii de parcurs, inclusiv prin mobilizarea de fonduri suplimentare pentru a sprijini eforturile de combatere a finanțării terorismului și nevoile de constituire a unor noi forțe. În acest sens, UE va evalua nevoile de pe teren și pe cele anunțate de guvernul federal al Somaliei.

10. Mai mult, dincolo de operațiile actuale, UE subliniază că este urgent ca Somalia să se concentreze în continuare pe implementarea arhitecturii sale de securitate și să își asume pe deplin responsabilitatea pentru tranziție, inclusiv prin asigurarea unei coordonări ample între principalii parteneri în materie de securitate. UE amintește necesitatea ca toți partenerii să asigure o tranziție responsabilă de la ATMIS la forțele de securitate somaleze, în conformitate cu strategia de ieșire pentru ATMIS și cu termenele prevăzute în RCSONU 2628 (2022) ². De asemenea, UE amintește criteriile de referință formulate în comun de Cvartet (guvernul federal somalez, ONU, UA și UE) și încurajează Cvartetul pentru Somalia să se reunească periodic.
11. UE subliniază importanța securității maritime regionale în Cornul Africii, în special de-a lungul coastei Somaliei, având în vedere poziția sa strategică și rutele comerciale din largul țărmlui. UE își evocă angajamentul de a-și aprofunda cooperarea în materie de securitate cu Somalia în domeniul maritim, inclusiv prin EUCAP și operația ATALANTA, continuând în același timp eforturile depuse împreună cu guvernul federal somalez în vederea îmbunătățirii condițiilor pentru ca operația UE să își îndeplinească mandatul în integralitatea sa.
12. UE ia act de măsurile luate de Somalia pentru a finaliza procesul aferent Inițiativei privind țările sărace puternic îndatorate (HIPC). Finalizarea procesului aferent Inițiativei HIPC va marca o etapă importantă, la fel cum îmbunătățirea mobilizării resurselor interne va fi esențială pentru susținerea unor eforturi mai ample de consolidare a statului, inclusiv în zonele recent eliberate. UE salută eforturile guvernului somalez de a îmbunătăți gestionarea finanțelor publice, de a promova meritocrația și de a asigura asumarea răspunderii. UE încurajează și sprijină Somalia să continue reformele în materie de politici menite să consolideze sistemele de gestionare a finanțelor publice, combaterea corupției și generarea de venituri necesare finanțării serviciilor de bază, inclusiv securitatea și stabilizarea. UE încurajează Somalia să facă progrese în ceea ce privește procesul de aderare la Organizația Mondială a Comerțului.

² Inclusiv pentru retragerea integrală a ATMIS, până la sfârșitul lunii decembrie 2024.

13. UE salută dorința guvernului somalez de a întări legăturile de afaceri dintre Somalia și UE prin promovarea comerțului și a investițiilor, inclusiv prin operaționalizarea Platformei UE-Somalia pentru investiții, comerț și afaceri. De asemenea, UE ia act cu satisfacție de disponibilitatea guvernului federal al Somaliei de a diversifica economia și apreciază abordarea practică în Somalia față de economia albastră, exprimându-și totodată disponibilitatea de a intra într-un dialog privind pescuitul și comunitățile costiere.
14. UE este extrem de alarmată de agravarea crizei umanitare ³ din țară, cauzată de seceta prelungită, de conflictul interminabil și de strămutările aferente de populație. UE își reafirmă angajamentul de a continua să ofere asistență umanitară în funcție de nevoi și în conformitate cu abordarea bazată pe legătura dintre ajutorul umanitar, dezvoltare și pace, pledând în același timp pentru acțiuni umanitare și acces umanitar ghidate de principii. Oferind recunoaștere eforturilor în curs de desfășurare ⁴, UE solicită comunității internaționale să intensifice în continuare sprijinul umanitar pentru a preveni noi pierderi de vieți omenești. În paralel, UE solicită guvernului federal al Somaliei și statelor membre federale să asigure accesul umanitar și să înlesnească acordarea de asistență umanitară în mod neutru și imparțial, în conformitate cu cadrele juridice internaționale relevante. În fața dezastrelor grave și recurente legate de climă, UE își subliniază sprijinul pentru punerea în aplicare a Planului național de adaptare la schimbările climatice al Somaliei, precum și pentru gospodărirea durabilă a resurselor de apă.

³ În iunie 2023, deși foametea iminentă a fost evitată, nevoile rămân ridicate, peste 8,25 de milioane de somalezi având nevoie de asistență umanitară, dintre care aproximativ 1,8 milioane de copii care suferă de malnutriție gravă.

⁴ Printre altele, evenimentul la nivel înalt de strângere de fonduri pentru sprijinirea răspunsului umanitar în Cornul Africii, organizat la New York în mai 2023 și care a permis mobilizarea a 2,4 miliarde USD pentru Somalia, Etiopia și Kenya.

15. În cadrul Strategiei UE pentru Cornul Africii, adoptată în mai 2021, parteneriatul consolidat și specific al UE cu Somalia se axează în prezent pe punerea în aplicare în comun a foii de parcurs și pe menținerea dinamicii pozitive. Prin intermediul abordării sale integrate, UE va continua să își mobilizeze întregul arsenal de instrumente în sprijinul Somaliei. În contextul evaluării la jumătatea perioadei a programării IVCDICI – Europa globală, UE este pregătită să aloce resurse suplimentare pentru programul indicativ multianual (2021-2027). În plus, UE va continua să mobilizeze Strategia Global Gateway, asistența umanitară, precum și IEP și misiunile și operațiile PSAC. Dialogurile politice periodice, inclusiv dialogurile la nivel înalt și sectoriale cu Somalia, vor fi esențiale pentru continuarea discuțiilor privind prioritățile, cooperarea și punerea în aplicare, într-un spirit de parteneriat.
16. Provocările cu care se confruntă în prezent Cornul Africii și Somalia pot fi depășite numai printr-o acțiune comună și strâns coordonată. Stabilitatea generală, suveranitatea și integritatea teritorială ale Somaliei, precum și dezvoltarea pașnică sunt cruciale pentru țară, pentru regiune și pentru UE. UE solicită consolidarea cooperării, a parteneriatelor și a coordonării internaționale, la inițiativa Somaliei și sub conducerea acesteia, pentru a sprijini dezvoltarea unei Somalii sigure și stabile. Cooperarea regională și sprijinul din partea țărilor vecine cu Somalia sunt esențiale pentru stabilitatea în regiune. UE încurajează Somalia să își continue implicarea activă atât la nivel regional, cât și la nivel internațional, inclusiv cu UA, cu Autoritatea Interguvernamentală pentru Dezvoltare, cu Comunitatea Africii de Est și cu Inițiativa privind Cornul Africii. În conformitate cu Strategia UE pentru Cornul Africii, Uniunea își menține angajamentul de a sprijini integrarea regională. UE, inclusiv prin angajamentul reprezentantului special al UE pentru Cornul Africii, va rămâne în strânsă legătură cu țările din regiune și cu partenerii regionali și internaționali care împărtășesc aceeași viziune, pentru a asigura o abordare comună în sprijinul păcii și stabilității durabile în Somalia.
-